

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslani, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Zaključki.

I.

Ako bi se našel kdo, ki bi tudi našim Italijanom hotel podati vse, kar razodevati brošuri »Alldeutschland« in pa »O du mein Oesterreich!« o smelih, gigantskih načrtih velenemške ideje za bodočnost, ki potezajo va-se tudi naše Primorje, imeti bi morali ti naši Italijani občutek, kakor ga ima oni, ki se je hkratu vzdignil iz globokega sna in se ozira okolo sebe začudenimi očmi, ker se mu vsa okolica zdi tako čudna in neznana. A ko je v tem vrgel pogled svoj proti tlom, vidi v svojo grozo, da stoji prav tik globokega propada. . . . Le en sam zgrešen korak in zginitil bi . . . Instinkt mu veleval v tem hipu, da stori korak nazaj in da se odmika dalje in dalje od usodnega propada.

Da, to bi bila opravičena prisposoba za nezmišelnost vedenje naših Italijanov. Kakor da imajo ti ljudje zvezane oči: nič ne vidijo okolo sebe, razen teh siromakov Slovencev. »Odrešiti jih hočejo te neudrešene« pokrajine! In trdno so uverjeni, da izvrše glavno in zadnje delo v dovršenje velike misije za ujedinjenje Italije, ko so zrušili in strmoglavili Slovane teh pokrajin.

Kolika zmota! To je politika, čije obzorje ne sega ni za ped dalje preko meje onega območja, katerega hočejo oni »odrešiti«. Slepi in gluhi so za to, kar se jim godi in pripravlja tikom tam za mejo. Kaj tam za mejo?! Saj to, kar se jim pripravlja tam za mejo, ima že notri mej njimi svojo postojanko, svojo etapo.

Ubogi slepci! Slepi politiki, katerih duševno obzorje ne sega dalje, nego jim seza fizično oko. Oni vidijo le Slovence. Oni so prepričani, da so edino Hrvati in Slovenci na poti uresničenju njihovih »idejlov«. Ne spametneži! Domisljajo si, da delajo za svojo irredento, a ne vidijo in ne slutijo, kako jim druga irredenta od severa dolí snuje svoje načrte, kako jim plete mreže okolo glave ter pripravljajo zanjko okolo vratu! In nič ne vidijo, kako je gredo sami na roko . . .

Ne le slepi — tudi gluhi so. Nič ne slišijo, kako jim ova druga irredenta: na govorniških tribinah, v parlamentu na Dunaju (ob vprašanju o smutja laškega »seučilišča v Trstu«), po brošurah, po novinah, pred vsem pa v dejanjih občudovanja vredne, sa-

mosvestne, sistematične, za dosego stavljenih si ciljev matematično točnostjo do zadnje podrobnosti določene propagande — kriči, da interes Nemčije zahteva, da Trst je in mora ostati nemško pristanišče, da se Nemčija radi svoje pozicije ob Adrijanskem in Sredozemskem morju nik darne od-pove Trstu!!

Kako ugajajo sami sebi v svoji pozi irredentovcev, ne da bi videli, kako jim za hrbtom druga irredenta odteza tla pod nogami!

Nič ne čujejo, kako jim v glasoviti brošuri »Alldeutschland« kriče, da ljubezen nemškega naroda do sebe, to je: spoznanje tega naroda, česa mu treba za dogradbo svoje velike bodočnosti, ki naj vso Evropo neposredno podredi interesom Velikememčije: kako ta nemška ljubezen in volja sovražstvo do vseh nasprotnikov! Do vseh! In mej njimi so izrečno navedeni tudi naši Italijani, ker — tako stoji doslovno — le-ti hočejo nemško deželo odrezati od Trsta!

Nič ne čujejo, kako v brošuri »O du mein Oesterreich«, kjer z drzno, samosvestno roko prirejajo nov zemljevid in v svojem brezprimernem, nebotičnem šovinizmu določajo narodom bodočo usodo in silišča, nič ne čujejo pravično ti naši ljudje kako isti Italiji, za katero bi naši laški slepci hoteli »odrešiti« te pokrajine kar diktirajo Nemci, da mora žrtvovati ravno te naše Italijane in jih prepustiti bodoči Velikememčiji, da jih ista potem požene menda tja dolí v južno Afriko!

Ne, gospoda Italijani: nevarnost pangermanizma ne grozi samo nam Slovanom, ampak tudi — vam!!

Politični pregled.

V Trstu, 14. oktobra 1902.

Iz strankarskega življenja na Kranjskem. V ponedeljek je imela katoliško-narodna stranka shod svojih zaupnikov. Iz »Slovenčevega« poročila posnemamo, da je bil na predlog gospoda Kromarja soglasno in z velikim navdušenjem dr. Ivan Šušteršič izvoljen za načelnika stranke.

V vodstvo stranke so bili na predlog gospoda Koblarja soglasno izvoljeni poleg vseh katoliško-narodnih državnih poslancev sledeči gg.: Ivan Belec, dr. Janko Breje, Oton pl.

kanoniški kuriji na kapiteljskem trgu v Zagrebu. Oa je v vsaki priliki in vsakomur, ki je prišel z njim v dotiko, tožil kaka krivica se mu godi v tem, da še ni postal zagrebški kanonikom, a imenovani so toliki drugi, ki so za leta mlajši od njega, a toliki nižji od njega na zaslugah. Zlepimi obljubami je mogel veliki župan tudi tega hrepenečega pridobiti za svojo stvar.

Grabarič mu je vendar bolj ugajal, pak je najprej žujim stopil v dogovore. S prvega je šlo težavno, ker je Grabarič znal za kandidaturu svojega sosedu, celo za to se je kazal pripravljene, da bi, ko pride čas za to, zanj deloval. A sedaj hkratu ta napad! Ni bilo dvoma, da je veliki župan zadel pravo žilico pri Grabariču, ko mu je omenil komornišvo. V prvi nepriliki se je ta poslednji branil, izvijal in odklanjal ponujeno mu odlikovanje, ali veliki župan je bil jako nervozen in nestrpiljiv, pak se je vrgel na svojo žretev s tako srditostjo, da se mu je slednjič posrečilo. Naslednjega dne je Grabarič pisal Branimiru list, kjer se mu je naznanjal kakor protikandidat po »želji velikega župana«. V ta dodatek je bil pooblaščen. Svoje sporočilo je zaključil z besedami: »Stopam v volilno borbo s Teboj proti svoji volji pak se nadejam zato, da to v ničemer ne spremeni do-

Detela, kanonik Fettich-Frankheim, dr. Ivan Janežič, kanonik Andrej Kalan, Janez Kalan, kanonik dr. Andrej Karlin, dr. Janez Ev. Krek, dr. Evgen Lampe, dr. Fran Pavletič, kanonik Josip Sajovic, dr. V. Schweitzer, Luka Smolnikar in sveto. Josip Šiška.

Glavni osrednji odbor te stranke tvorijo poleg teh gg. še vsi katoliško-narodni dežel. poslanci.

Vsprejete so bile nastopne resolucije:

I. Zbor zaupnikov katol.-narodne stranke odobrava v vsakem oziru postopanje katol.-narodnih poslancev v državnem in deželnem zboru in jim izreka svoje popolno zaupanje.

II. Zbor zaupnikov izreka svoje posebno zadovoljstvo radi združenja »Slovenskega centra« in »Hrvatsko-slovenskega kluba« v državnem zboru ter pričakuje, da se ta združitev čedalje bolj uglobi in utrdi kakor stalno središče vseh krščansko-zavednih Slovanov v državnem zboru.

III. Zbor zaupnikov priporoča katoliško-narodnim poslancem v prihodnjem zasedanju državnega zbora politiko svobodne roke.

Ozirajo naj se edino le na potrebe in koristi ljudstva.

IV. Zbor zaupnikov pozivlja katoliško-narodne deželne poslance, da vztrajajo v najstrožji neizprosni obstrukciji, dokler ne izvojujejo lj u d s t v u volilne reforme, s katero se odstranijo kričeve krivice sedanjega volilnega reda za deželni zbor.

V. V vsej deželi naj se brezobzirno nadaljuje boj zoper sleparski liberalizem in njegove odkrite ali skrite prijatelje. Pred vsem naj se i nadalje po zhodih in časopisju ljudstvo bodri, podučuje in organizuje. Vodstvo stranke pa se pozivlja, da pripravi še ostrejša orožja zoper sovražnike lj u d s t v a. Stranka hoče v brezobzirnem boju, na strogo zakonitih tleh, priboriti lj u d s t v u pravice.

VI. V dosego denarnih sredstev, v kolikor so za izvršitev pričetega boja neobhodno potrebna, naj se osnuje lj u d s k i s k l a d.

Vsak somišljenik se pozivlja, da po svojih močeh prispeva k temu skladu, katerega naj vodstvo stranke po svoji previdnosti rabi v boju za dosego najplemeniteje pravice ljudske: splošne volilne pravice!

VII. Z ogorčenjem protestuje zbor za-

sedanjih najinih odnošajev. In Branimir je vedel, da je njegov sosed orodje v tuji roki.

Dekana je mislil veliki župan pridobiti za se kakor glavnega agitatorja med duhovščino. To bi se mu bilo tudi gotovo posrečilo, ali neki nenadejani slučaj je pokvaril vse. Ravno v isti čas, ko so se postavljali kandidacije in se volilci pripravljali na volilno borbo, je postal kanonikom razmerno še mlad duhovnik, ki je bil nekdanj kapelan pod dekanom. To je bilo zopet preveč zanj in je začel sedaj tudi on iz maščevanja in kljubovalnosti z napetimi silami delati za Branimirja med duhovščino.

Sedaj, ko so bili proglašeni kandidati od ene in druge strani, izdali so v tem in onem taboru ordre de bataille. Grabarič je imel na svoji strani vse javne uradnike, zakupnike sejmovine, gostilničarje in krčmarje, ki so živo delali zanj. Ali tudi Branimirjeva stranka je bila močna ter številna. Žujim so bili župniki, rokodelci, ki so imeli pri njem dober in trajen zaslužek. Potem njegovi lastni uradniki in uslužbenci, pak kmetje, ki so mu bili dolžni ali drugače zavisni bili od njega. Začelo se je srdito delati od obeh strani in agitatorji so jeli obletavati kmečke volilce, kakor ose zrelo sadje. Trošilo se je silno denarja za gostije in popivanja, ki so trajala

upnikov zoper prepoved ljudskega tabora v Ljubljani in izreka e. kr. dež. vladi svoje popolno nezupanje.

VIII. Najodločnejše protestuje zbor zaupnikov zoper liberalno gospodarstvo v deželnem odboru kranjskem, za katero je izključno odgovorna večina, obstoječa iz dež. odbornikov Peter Grasselli, Adolf Schaffner in dr. Ivan Tavčar.

Večina deželnega odbora je odgovorna za sedanje gospodarstvo, ki nasprotuje želji in volji ogromne večine v deželi.

Po pripravi, ki so se delale za ta shod, je splošna sodba, da je na istem katoliško-narodna stranka nastopila z vso svojo veljavnostjo in močjo. Ako kedaj, jej je bila gotovo sedaj prilika za dokaz, da se svojim programom obsega ves narod slovenski. Navedene resolucije pa ne le da niti z besedo ne omenjajo žalostnega položaja in obupnih borb obmejnih Slovencev, ampak se sploh ostentativno izogibljejo v vseh sestavkih besedi — »n a r o d«!! S tem opravičujejo bojazen, da je za stranko nekaj, kar je proti našemu narodu!

Italijanski kralj in avstrijski irredentovci.

Pod tem naslovom prinaša »Grazer Volksblatt« dopis iz Rima o predmetu, ki je dovolj jasno označen že v naslovu samem. Mi smo povdarjali in dokazovali z dejstvi, kako so se povodom občnega zbora društva »Dante Alighieri« precej očitno pokazale vezi, ki se pletejo med irredento in očitajno Italijo gori do nje najvišjih činiteljev. Ker pa mi, čim se govori o aspiracijah laške irredente, že čutimo, kako skeli našo kožo in se že instinktivno obračamo okolo sebe, kako bomo bolje varovali to svojo kožo, nas more zanimati tem bolj vsaki pojav, ki odpira pot — resnici, umevanju stvari: tega gibanja in njegovih ciljev.

Takov pojav je gori omenjeni rimski dopis v »Grazer Volksblattu«, katerega bomo podati tu čitateljem v njega glavnih potezah.

Kralj Viktor Emanuel je dal irredentovcem izraziti svoje simpatije. Stvar so sicer zasnovali kolikor le možno previdno, da bi varovali diplomatski prestiž. Ali to ne spreminja nič na dejstvu, da kralj italijanski simpatizira z avstrijskimi irredentovci! Zato je tudi veliko veselje v irredentovskih krogih. Jedino korektno bi bilo, da se kralj niti ozrl ni na udanostno brzjavko irredentovcev

dan in noč. Kmetje so se lepo gostili, dobro jeli in pili, kadili fine cigare in poslušali, kar so jim govorili agitatorji, ter so (kmetje) dajali svojo besedo, da bodo glasovali za kandidata, ki se jim je priporočal.

Grabaričevi agitatorji so dovršeno umevali svojo nalogo; oni so znali zbirati volilce nasprotne stranke, čim so te poslednje zapustili njihovi agitatorji in vodje.

»Kaj mislite vi tepci«, so govorili oni Branimirjevim volilem, »kaj vi boste volili človeka, ki je proti vladi? A veste li, kaj je vlada . . . Da ni nje, bi se zvijali kakor peeta . . . Brez vlade ne moreš niti dihniti, niti se makniti kam. Če trebaš denarja: daj, vlada! . . . Če potrebuješ novo cesto ali most: daj, vlada! . . . Ako je prišlo zlo, ogenj, voda, lakota: pomagaj, vlada! In vedno samo: vlada in vlada! Pa vi naj bi se metali v nasprotstvo žnjo?! . . . Ej, vi bedaki, ne vladi, ampak vam bodo pokala rebra, pa se boste kesali, ali prekasno . . .! Ze veste ljudje, kaj . . . Torej spametujte se in bodite z nami . . .! Da bi le vedeli, kako je vino, s katerim Grabarič gosti svoje ljudi! . . .

In agitatorji so jih pregovorili, da so žujimi pili, pa so se tudi pošteno prenapili, ali naslednjega dne so bili — zopet v svojem taboru. (Pride še.)

PODLISTEK

116

MELITA.

Povesť iz naše dobe.

Episal Josip Evgen Tomić; prevedel Radl.

Drugi del.

X.

Veliki župan se je živo lotil dela. Prva stvar mu je bila, da najde kandidata, ki bi bil kolikor toliko vrstnik Branimirju. Razmišljaje o tej stvari je došel do sklepa, da bi z dvema njim mogel poskusiti srečo proti Branimirju. Jeden njiju je bil Grabarič, bližnji sosed Branimirjev. O njem je glavar že davno znal, da hrepeni po ključu komornika in ta ključ naj bi sedaj odločil Grabarič, da kakor vladni kandidat stopi na volilno polje, on, ki v svojem življenju ni mrzil nobene stvari tako, kakor politiko in vse one, ki se bavijo s tem »slepim pravilom«. Veliki župan se je vendar nadejal, da bo zlati komorniški ključ, pokazan od daleč vlastelinu, deloval nanj z magično silo in da razprši njegove neumne predsodke.

Drugi v kombinaciji je bil neki ugledni župnik in dekan, ki je neprestano vzdihl po

(z zbora »Dante Alighieri namreč). Kraljevo brzojavko smatrajo jako resno v diplomatskih krogih rimskih. V sedanjih časih političnega oportunizma je takov impulz vladarja nekaj nezaslišane ga! Celó brzojavka cesarja Viljema predsedniku Krügerju od leta 1898. ni bila toli globokega pomena, kakor je brzojavka kralja Viktorja Emanuela. Cesar Viljela je bil samostojnemu narodu izrazil svoje simpatije za boj v obrambo opravičenih interesov: tu pa je kralj Viktor Emanuel pokazal svoje simpatije do podanikov soednje države, katerih tendence so jasno veleizdajake uravi! Liberalni listi trde, da je ta depeša kraljev odgovor na okolnost, da so se razprave z dunajskim dvorom radi obiska kraljevega tamkaj in odgovora na ta obisk na novo razbila. — Nu, tudi če bi bilo temu tako, ostaja kraljeva depeša vendar le znamenit dokument sodobne zgodovine. Po tej dopedi je lahko umeti, kako da predajaki irredente v zadnje čase bolj in bolj brezobzirno nastopajo. Vedenje italijanskega senatorja Villarija na občanem zboru »Dante Alighieri« priča že, kako se signori zavedajo najvišje naklonjenosti!

Gospod senator je konstruiral italijansko sfero interesov zunaj Italije. Pa ne morda v Kitaju, ampak v rajbližji bližini, na tleh ljubljene zaveznice Avstro-Ogrske. On imenuje te avstrijske kraje, do katerih da ima Italija pravico, ozemlja, ki sicer faktično, dižavnopravno, ne pripadajo k Italiji, ali spadajo v sfero interesov oficijelne Italije. O južnem Tirolu Villari skoro ne govori več, ker po njegovem je ta že italijanski. »Sfera interesov«, ki zanimlje gospoda Villarija, leži na severnem in vzhodnem obrežju morja Adrijskega. Od družih Italijanov se Villari razlikuje v tem, da priznava, da v tej »italijanski sferi interesov« je tudi Slovanov. (To smo povdarjali že tudi mi. Op. ured. »Edinosti«), ali po njegovem mnenju leti ne bodo ovirali priklonjenosti k Italiji. Deloma so to slabotni elementi, nesposobni za odpor, ki se dajejo poitalijančevati od danes do jutri. Potem pa da je tudi neka vrst »modrih Slovanov«, ki žele sporazumljenja z Italijani. — Tem poslednjim daje Villari zagotovilo, da s tem, ako spoznajo italijansko kulturo, utrde svojo narodno kulturo, pripoznavajo jim torej pravico in sposobnost za lastno kulturo. (Tu li to smo povdarjali mi še posebej. Op. ur.) Doim sicer v Italiji te avstrijske pokrajine proglašajo za italijanske, pripoznavajo Villari ekzistenco Slovanov v tem »območju italijanskih interesov« in govori prav tako, kakor da bi bilo priklonjenosti pred durmi in bi šlo zato, da se z italijanskimi Slovani doseže začasen modus vivendi. Sicer pa se ne smemo čuditi nikakor, ako se v Italiji tradirajo taki nazori. Avstrijska uprava dela vse možno, da avstrijskim primorskim pokrajinam daje italijansko vnanje lice. To je opazil tudi Villari na svojem »inspekcijskem potovanju« in na podlagi teh svojih opazovanj je te dežele za sedaj vključil v italijansko sfero interesov, kateri bo, po njegovem mnenju, vsakako sledilo faktično priklonjenje. Poitalijančevalni sistem v Dalmaciji in Primorju stojitorej natančno v službi te politike italijanskih interesov sferi!...

O teh izvajanjih v graškem listu pravi »Politik« (ki jih je posnela doslovno), da zaslužujejo najširšo publiciteto. Tudi mi menimo tako.

Svoboda na Madjarskem. Madjari so sicer veliki prijatelji Nemcev, izlasti če ti poslednji kažejo svojo agresivno nravo proti Slovanom. Ali čim hoče prijatelj Nemec sezati preko madjarske ograje — pa bilo tudi, da med ograjo bivajo tudi Nemci — tedaj pa hitro kaže Madjar, da zna biti agresiven tudi on proti Nemcem! Zopet so priprili enega nemških novinarjev na Ogrskem, urednika Hermanna Schroffa. Motivacija v brzojavki pa se glasi: ker je stal na čelu narodnemu gibanju Nemcev v Kronstadt.

Da pa ne bi Nemci mislili, da so samo oni deležni svobode na Madjarskem, so oblasti ob enem priredile hišno preiskavo v uredništvu romunskega lista »Gazeta Transilvania« ter so proti uredniku uveli preiskavo.

Vivat sequens!

Na Balkanu. Ker je bivši predsednik skupnega macedonskega odbora in sedanjí predsednik onega dela, ki se je ločil od skupnega odbora, Sarafov, nasproten sedanjemu ustaškemu gibanju v Macedoniji in je

zahteval od Jankova, naj položi orožje, izjavil je Jankov, da tega ne stori in da Sarafov nima nikake pravice, da bi njemu ukazoval. Jankov se je proglasil diktatorjem in voditeljem svete vojne proti Turčiji.

Ruski in francoski poslanik sta predložila turški vladi noto, v kateri zahtevata, naj Turčija odpravi vzroke ustaje. Turška vlada pa je odposlala velesilam noto, v kateri se pritožuje, da Bolgarija ne čuva svojih mej in da dovoljuje ustašem svoboden prehod črez mejo. Sultan je težko bolan.

V minolem tednu je odšlo iz Soluna 2000 turških vojakov proti bolgarski meji, da ojačijo tamošajo turško mejno stražo.

Berolinska »Vossische Zeitung« poroča, da ustaši vedno napredujejo in da kmalu zasedejo okraj med Melnikom in Serezom.

General Čončev je doposlal dunajski »Zeit« po svojem odhodu v Macedonijo sledeče pismo: »Pričela je velika borba, v kateri se borilci ne navdušujejo ne za preliminarno konvencijo, ki se je bila sklenila v Sv. Štefanu, ne za Veliko Bolgarijo. Njim je samo do tega, da se otresejo sramotnega tiranstva in da si pribore pravice svobodnih ljudi. Bolgarska vlada lahko do mile volje pretvarja dejstva, ali jedno dejstvo je nepobitno: da macedonski suženj dokazuje sedaj svojo ekzistenco z orožjem v roki. Konec te žaloigre bo uničenje macedonskih kristijanov. Ali iz kosti teh žrtev ustane maščevalec Macedonije.«

V Belemgradu je bil včeraj pod predsedstvom generala Gjukančica velik shod, katerega se je udeležilo 5000 zborovalcev. Shod je v sprejel resolucijo, ki protestira proti nasilstvom, katerim so izpostavljeni Srbi v Stari Srbiji in Macedoniji, na čemer je kriva turška vlada. Resolucija pozivlja potem srbsko vlado, naj stori vse mogoče, da se zboljša usoda onih Srbov, ki so še pod turško oblastjo. V slučaju, da turška vlada ne bo v stanu zagotoviti svojim srbskim državljansom življenja in imetje, odklanja srbski narod vsako odgovornost za posledice, ki bi mogle nastati, ako bi bila Srbija prisiljena poseči vmes, ker ne more mirno gledati, kako se v Macedoniji in Stari Srbiji uničuje srbski narod.

O razkritju spomenika kralju Matiji v Kološvaru je službena brzojavka sporočila le, da se je slavnost izvršila po programu in da so navzočemu nadvojvodi Josipu Avgustu, kakor zastopniku cesarja, prirejale prirsčne ovacije.

Ali, kar je previdno zamolčalo službeno poročilo, pripovedujejo pa druga sporočila. — Ko je o prihodu nadvojvode vojaška godba na kolodvoru svirala cesarsko pesem, je pa množica začela peti himno, Kólesy a tako močno, da je petje iz tisočev grl preglaševalo cesarsko pesem. Tudi mejpotoma je množica pozdravljala nadvojvodo s pevanjem te pesmi. Burni prizori so se vršili, ko je vojaška godba zapuščala kolodvor. Dijaki so krčali in žvižgali tako silno, da so redarji z golimi sabljami posegli vmes. Po serenadi pred stanom nadvojvode se je množica valila, peva je revolucionarne Košutove pesmi, pred stanovanja poslancev neodvisne stranke.

Tudi pred stanom pesnika Jokaja in ministrskega predsednika Szella so se vršile demonstracije in je policija zopet morala potegniti sablje.

Vse te dogodke je službeno poročilo lepo zamolčalo, ali dejstev vendar ni spravilo s sveta s tem.

Iz tabora francoskih socialistov. Na banketu, prirejenem v Carmaux v proslavo zopetne izvolitve znanega vodje socialistov, Jauré-a poslancem, je vodja Millerand — člen prejšnjega ministerstva — izvajal da socialisti v republiki morajo biti stranka mirnih sredstev in rešitev. Na znotraj in v vprašanju vnanje politike naj sledi stranka mirovni politiki. Dolžnost in čast republike in socialistične stranke zahtevati, da se goreče zasleduje način, da se bodo mirnim potom reševali konflikti, ki so se doslej reševali po vojnah.

Socialist Millerand hoče torej spraviti v soglasje cilje socialistov s cilji republike! Sedaj pa vprašamo: mari pojem republike izključuje pojem — domovine? Saj Francija ni nehala biti domovina Francozom s tem, da je dobila republikansko vladno obliko. Poklonivši se torej v počaščenje republike ne mené se zato, da jo vladajo buržoaziji, je dal socialist Millerand pouk, da socialističski stranki mora biti naloga ta, da živi kakor uvaževana stranka poleg drugih strank in da se ne postavlja nad vse in da ne tepta vse druge, kakor ničvredne.

Millerand je obsojal demagoge, ki si nadevlejo krinko patrijotizma. Tudi ta izjava je le poklon resničnemu patrijotizmu.

Še en izrek Millerandov zaslučuje, da ga zabeležimo. Rekel je, da delo mirovne konference v Haagu ni bilo zastoj in socialistom vsega sveta da je dolžnost, da regujejo kali, ki so pogneli tam! A sedaj vprašamo: kdo je dal v svojem velikodusju inicijativo za to, od socialista Milleranda blagoslovljeno konferenco, ki more, po govornikovem mnenju, biti v začetek novemu vspešnemu življenju med narodi? Kdo? Mari ne tisti car, katerega izvestni socialisti ne morejo nikdar dovolj zasramovati in menijo, da so s tem najizdatneje dokazali svoje — pristno socialistično mišljenje.

Slednjič je Millerand pozival vse republikane v zvezo za uresničenje socialistne reforme. Torej? Ni li tudi to lekeija izvestnim socialistom, ki v svoji srditosti vse pehajo od sebe, kričeči v svet, da oni jedini so poklicani in tudi sposobni za veliko delo socialne reforme!

O da, tudi socialisti od — profesijona se lahko še marsikaj uče od lastnih pametnih prvakov!

Štrajki. Na Francozkem. Jasno je sedaj, da se na Francozkem ne more več govoriti o generalnem štrajku, ampak je le cela vrsta posamičnih štrajkov, vsaki s posebnimi razlogi. Odposlanci severa so se samostojno in brez sporazumljenja z jugom obrnili do prefektov s prošnjo, naj bi ti poslednji posredovali med družbami in delavci za povišanje plačil. S tem je porušena solidarnost med delavci na severu in jugu Francije. Sploh manjka tudi na soglasju med voditelji in »narodnim odborom«. Po takem so si voditelji iz raznih krajev med seboj in potem tudi z odborom navskriž. Nič se ne bomo smeli torej čuditi, ako se toli impozantno začeti štrajk zaključi razmeroma veliko manj častno za vodstvo in vspešno za delavce, nego je bilo pričakovati.

V Ženevi pa je način, kakor je zaključil generalni štrajk, sličen polomu za vodstvo. Štrajk je popolnoma ponesrečil, položeno je za delavce brezupno. Uslužbeni na cestni železnici morajo štrajkati dalje, ker vodstvo se niti pogajati noče z njimi in je dobilo že toliko novega osebja, da more zopet vršiti nad polovico obrata.

Tržaške vesti.

Mestni svet tržaški bo imel svojo javno in tajno sejo pojutršnjim dne 16. t. m. Na dnevnem redu javne seje bodo med drugim: predlog glede razširjenja srednjih mestnih šol in predlogi delegacije o prošnji prebivalcev I. okraja za podporo v vzdrževanje poljskih čuvajev. V tajni seji bo na dnevnem redu, med drugim, prezentacija župnika za sv. Križ.

Radi enega brivea — generalni štrajk? Iz delavskih krogov nam pišejo:

V Trstu imamo več izjem. Ena takih izjem je na pr., da nimamo v Trstu deželnega šolskega zakona, kakor ga imajo vse druge pokrajine v monarhiji. Nadaljna naša izjema je, da tržaški brivei — nimajo stalne tarife.

Te dni je odprl v ulici delle Poste neki laški podalik, imenom Corno, svojo novo brivnico.

Omenjeni Corno je drugi brivec v Trstu, ki si je upal določiti stalne cene in sicer 30 stot. za samo brado in istotoliko za rezanje las.

S tem pa je novi brivec zadel v sršenovo gnezdo, kajti ostali brivei so z vso resnostjo nastopili proti najnovejšemu drugu. Temu posledica je, da so pred omenjeno brivnico do danes aretirali nič manje nego deset razgrajčev!

Mi od svoje strani bi se ne mešali v to zadevo, ako bi se nam ne zatrjevalo, da bodo vsi mestni bivei strogo zahtevali, da se ta nova brivnica zapre. Ker se pa od strani istih briveev govori tudi o možnosti generalnega štrajka radi te brivnice, smo sklenili povedati tudi mi svoje mnenje.

Tržaški brivei so po najmanj 90% laški podaniki. — Nekateri teh so reveži, drugi zopet premožni.

Napadani Corno, ki ni nikak kapitalist, je določil stalne in razmeroma nizke cene, kar je le v prilog revnejšim slojem.

Je li mogoče, da bi delavci hoteli vprijarjati generalni štrajk proti človeku, ki jim gre v prilog z nizkimi cenami?!

Ker je to nemogoče in ker je nasilno zaprejanje kake obrtnije še manje možno brez

tehtnih razlogov, je torej logično, da tržaški brivei lepo puste svojega laškega druga, naj nadaljuje zapričeto podjetje.

Dodajamo še, da mi ne simpatiziramo ne z enim in ne z drugim tržaških briveev, ker so nam vsi enaki — »prijatelji«; izjavljamo pa z vso gotovostjo, da bo vsak štrajk med brivei — istim le škodoval.

(Opazka uredništva. Ta izvajanja našega dopisnika-delavca nas silijo, da pridodamo tu nekoliko pripomb se svojega stališča. Dopisnik zahteva, naj se brivei-inozemu dopušča popolna svoboda v izvrševanju svoje obrti. Zleto se bo, da je ta zahteva v nasprotju z našo neprestano borbo proti invaziji inozemskih delavnih moči, ki delajo konkurenco domačemu delavcu in mu jemljejo iz-pred ust tisti borni košček kruha. O! te borbe ne odnehamo. Ali ta borba naša ni naperjena proti ptujeu pojedincu, ki je tu iskal in našel kruha. Naša borba je naperjena proti sistemu, ki iz narodno-političnih ozirov (torej ne radi kake javne koristi, marveč na škodo domačega prebivalstva) vabi v deželo ptuje delavce v masah, čemur je posledica ta, da domačini pohajajo brezposelnost — stradajo! Proti temu smo mi, da gospodovna stranka, ki ima občinsko upravo v rokah, umetno vlačí mase ptujih delavcev v deželo, in da v ta nameu vporablja prilike, ki jih jej daje ravno javna uprava, da po tem takem delavce-domačin ne le trpi škodo s tem, da nima dela in zaslužka vsled ptuje konkurence, ampak mora še on sam (kakor občan, kakor davkoplačevalec, kakor konsument) pomagati na znananju sredstev, s katerimi se plačujejo — njegovi konkurentje in kratitelji kruha!)

Mi se — oprostite nam ta neprelepi način izražanja — poživigamo na precejanje tiste »humanitete« od strani naših socialistov, radi katere naj bi molčali, ko vidimo, kako tujece trže našinec kruh iz-pred ust! — Vrag vzemi tako humaniteto, ki zahteva, naj našinec gineva gladu, zato, da morejo živeti — drugi!

Vsakdo naj ima usmiljenje do drugih, ali v prvi vrsti tudi do sebe, do svojcev. Če pa tukajšnji sistem vabi tujece v deželo in pušča stradati domačine — gotovo ne dela tega zato, ker hoče biti humanen, marveč je to dokaz njegove brezsrčnosti do domačinov: dokaz, da so mu izvestni cilji narodnega šovinizma višji, nego pa skrb za javno blaginjo!...

Priseljevanju tujcev v masah, v kolikor se isto povpešuje umetno in iz razlogov, ki ne služijo javni blaginji, marveč jo ubijajo, smo in ostanemo neizprosno in načelno nasproti in to tem bolj, ker nas poleg navedenih razlogov sili v to tudi imperativ narodne samoočrambe.

Če pa prihaja v poštev posamični individuuum, pa se pridružujemo stališču našega dopisnika. Če je prišel tujinec semkaj in tu ustanovil podjetje na svoje stroške in svoj riziko, potem mu gre svoboda v konkurenčnem boju! In proti tej konkurenci ne more biti na drugi strani drugega sredstva nego zopet — konkurenčni boj: glede cen, glede točne postrežbe, glede kulance...! Z vsem pravom obsaja torej naš dopisnik misel, da bi naši delavci stopili v generalni štrajk radi — jednega brivea! Generalni štrajk je ostro, hudo orožje. A ravno zato naj se rabi le tedaj, ko je gotovo, da je vrednost tega, kar se hoče doseči v blagor delavstvu, vredno žrtev, ki jih zahteva vsak generalni štrajk. Kjer tehtnost vzrokov ni v razmerju s težavami take velikanske akcije, in sosebno še, kjer izbornost in jednotnost vodstva ne daje vsaj relativnega jamstva za vsepe: tam tudi ni vspeha. Tako nam govore kričeči izgledi iz najnovejših časov. Tako se je zgodilo v Ameriki o zadnjem (sedanji štrajk traja dalje), tako smo videli v Belgiji, tako vidimo do neke mere na orjaškem štrajku premogarjev na Francozkem in tako vidimo na eklatanten način sedaj v Ženevi!...

Mi moramo torej le vnovič pozivljati naše delavce, naj slušajo glas svojega delavca tovariša in naj dobro mislijo se svojo glavo, ko jih kdo pozivlja na generalni štrajk!...

Promet na openski železnici zopet dovoljen. Včeraj je pregledovala opensko železniško progo preiskovalna komisija, katere je spoznala, da se promet na tej progí lahko zopet zaprične. Komisija je vzrok nesreče razložila tako-le:

Zavirač je pesek, katerega se rabi za potresanje po tiru, da se isti ne polzi, prehitro

porabil in mu ga je zmanjkalo v kritičnem momentu. Pogrešek je bil tudi v tem, da se je pesek potresal po obeh šinah, mesto samo po jedni, vsled česar je bilo potresanje brez vapešno.

Po tem razleganju bi bil torej zavirač kriv vse nesreče. Mi smo pa prepričani, da ni temu tako in da ne treba ravno, da je šlovek tehnik, a da vendar spozna, kako krivo je tako razlaganje. V bolj razumevanje moramo pojasniti, da je aparat za potresanje peska tako napravljen, da zavirača ne treba peska potresati z roko. Zavirač odpira namreč železnim drogom odprtino, skozi katero se pesek iz posebne škrinje potresa naravnost na šino.

Dognano pa je, da je onega dne, ko se je dogodila nesreča, zavirač tudi z roko potresal pesek na šine. Iz tega se da sklepati, da je zavirač najprej na navaden način, z aparatom potresel pesek, a ker to ni pomagalo in je voz, kljub vsem zavoram in potresanju peska — še vedno polzel naprej, poskusil je zavirač preprečiti polzenje s tem, da je tudi z roko potresal pesek, katerega je slednjič baje popolnoma porabil, ne da bi se mu bilo posrečilo preprečiti nesrečo. Kdo je torej kriv na nesreči, ali zavirač, ki je uporabil vsa sredstva, katera je imel na razpolago, ali pa konstrukcija proge? Da je kriva konstrukcija proge, dokazuje tudi dejstvo, da namerujejo predelati oni del proge, na katerem se je dogodila nesreča, in dokazuje tudi pogoj, pod katerim je komisija dovolila, da se je zopet zapričel promet. Pogoj je namreč ta, da mora družba najeti tri nove uslužbence, kateri bodo na bolj nevarnih točkah čuvali progo in bodo o potrebi potresali pesek na šine. Torej: kdo je kriv?

Slavnemu c. kr. redarstvenemu ravnateljstvu. Podpisani uljudno prosi, naj slavno ravnateljstvo izvoli ukreniti potrebno, da bodo prosilci za potrdilo o 10-letnem bivanju v Trstu, ali obveščeni, da so dotična potrdila že napravljena, ali pa da bodo istim doposlana ta potrdila po pošti.

Strankam bi bilo zelo ustrezno s tem, ker bi jim ne trebalo zgubljati časa. Redarstvenim organom pa bi ne bilo treba odgovarjati strankam in zgubljati — časa.

Poštarne stroške naj bi plačale stranke — kakor je v navadi na c. kr. sodnih oblastih. Tako bi redarstvo dalo le omote. S tem, da redarstvo ne obvešča prosilcev, se stvar zvišuje na škodo strankam in (kar ni malo zlo) — občinam.

To je najmanj, za kar moramo prositi slav. redar. vodstvo!

Urad polit. društva »Edinost«.

Veselični odsek »Tržaškega podpornega in bralnega društva« naznanja, da se bodo plesne vaje obdržavale od sedaj naprej vsaki ponedeljek, sredo in soboto od 7—9 ure zvečer v društvenih prostorih, ulica Stadion št. 19, I.

Izpred naših sodišč. Pred tukajšnjim deželnim sodiščem vabila se je včeraj kazenska razprava proti socialista Nikolaju Bacihi in Alojziju Paneku, katera sta bila obdolžena, da sta ščuvala delavce na napad na uredništvo »Sole«. Ker izpovedbe prič pred sodiščem niso soglašale z izpovedbami, podanimi svojeručno od istih prič pred policijskim komisarjem in ker tudi pred sodiščem izpovedbe obeh obtoževalih prič niso soglašale med seboj, je sodni dvor radi pomanjkanja zadostnih dokazov oba obtožena rešil obtožbe.

Dražbe premičnin. V sredo, dne 15. okt. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: Zagata del Pozzo 2, hišna oprava; ulica Giulia 10 B, hišna oprava in sodi; ulica Cavana 8, glasovir; ulica Rossetti 15 B, hišna oprava; Vrdela 315, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplota ob 7. uri jutraj 16,5 ob 2. uri popoldne 22,0 C.° — Tlakomer ob 7. uri jutraj 768. — Danes plima ob 8.12 predp. in ob 8.02 pop.; oseka ob 2.0 predpoludne in ob 1.58 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Intronizacija vladike dr. F. Nagla** v Kopru se je vršila v nedeljo. Namostu sta pozdravila vladiko že v soboto župan Belli (z občinskimi zastopniki) in okrajni glavar Schaffenhauer. Slovesni vsprejem je preprečilo grdo vreme. V katedrali ga je pozdravila duhovščina. Iz katedrale se je vladika odpravil na svoj stan v palačo Grisoni, kjer so se mu poklonili: kapitelj, duhovščina, ter na-

čelniki državnih in mestnih oblasti. V nedeljo je bila slovesna intronizacija. Slovesna služba božja je trajala do poludne. O poludne je bil banket z 28 kuverti. Vladika da je izustil svojo zdravico papežu in cesarju — kakor zatrja »Piccolo« — v elegantni italijanski. Vladiki sta napila okrajni glavar in župan. Namenjena razsvetljava je morala radi slabega vremena izostati, le godba je priredila vladiki podoknico.

Da-li je kdo opozoril vladiko, da ima tikom koperskega zidu — slovenske dijačezane?!

× **Katero je pravo?** Pišejo nam: Na nekem dokumentu sem našel dva podpisa in en pečat. Eden g. podpisaneec je zapisal Rifenberk, drugi Rihenberg, a na pečatu stoji Reifenberk! Ako še dostavim, da nosi poštni pečat raven nemškega Reifenberga tudi slovenski Rihenberg — potem res ne vem, katero je pravo ime našega slovenskega Rihenberka!

Gosp. župan I. Pavlica bi nam lahko pojasnil to zadevo.

× **Pevsko društvo »Skala« v Kubežu** naznanja, da je svojo veselico, ki se je imela vršiti minole nedelje, radi neugodnega vremena preložilo na prvo nedeljo po sv. Martinu. Ob enem izreka društvo najiskrenejšo zahvalo pevskemu zboru iz Bazovice, ki je v kljub slabemu vremenu vendar prišel v Kubež.

Vesti iz Kranjske.

* **Pod vozom zadušena.** Na Jerneja Drnoška z Dol in Jakoba Terkaja se je v globeli pri Brdu prevrnil velik voz. Oba sta se pod vozom zadušila.

* **O kegljanju ponesrečil** je 28. m. m. v Radovljici mizarški pomočnik Franc Kepie iz Zaloga, občina Brezovica v kamniškem okraju. Ko je zagnal kroglo, mu je spodrsnilo in je padel ter se udaril tako hudo na glavo, da so ga morali prepeljati v bolnico.

* **Nesreča v tovarni na Jesenicah.** Pomožni delavec Jakob Šorli, doma iz Podmelca na Primorskem, je dne 2. t. m. pomagal o prevažanju železne omare, težke okoli 1500 kg. iz vlivarne. Voziček, na katerem je ležalo težko breme, je skočil s tira in se nagnil, omara pa je padla na nesrečnega delavca. Ta se je hotel z naglim skokom rešiti, a je s čevljem obvisel na nekem klinu. Ponesrečenca so prepeljali v tovarniško bolnišnico, kjer pa je čez tri ure vsled hudih poškodb umrl.

* **Naše pošte.** Z Unca pri Rakeku nam pišejo:

Blagovolite, gospod urednik, vsprejeti v Vaš cenjeni list sledečo pritožbo proti naši c. kr. pošti: Dne 29. minolega meseca je neka trgovska firma z Gorenjskega poslala dopisnico, namenjeno nekemu našemu trgovcu. Ista je prispela na Rakek dne 30. min. m. Stranka jo je pa prejela še le dne 2. t. m. zjutraj.

Ker je bila vsebina dopisnice trgovskega in nujnega značaja, in ker se alični podatki ponavljajo večkrat, prosimo slavno pošto vodstvo, naj ukrene potrebno in odpravi te nedostatkosti.

Naš pismonoša je ob enem črednik in — analfabet! Pisma nosi navadno v roki in ker ne zna sam čitati naslovov, daje pisma in dopisnice tretjim osebam, kar lahko škoduje interesom trgovskih strank. Ta uzor-pismo- noša ima pa še svojega pomočnika v osebi »poganjača«. Ob vsej tej »fini« organizaciji rabijo pisma z Rakeka na Unec po cela dva dni! Ker je to, kakor rečeno, škodljivo za tukajšnje trgovske tvrdke in ker tudi ni častno za c. kr. pošto ravnateljstvo, pričakujemo, da se ti nedostatkosti odpravijo čim prej.

P. T. R. S. R.

Vesti iz Štajerske.

— **Mož, ki diktira zaupnico** — samemu sebi! Okrajni sodnik v Marenbergu je glasovit mož, čegar delovanju in nastopanju morajo slovenski listi neprestano obračati svojo pažnjo. Slučaj pa je tak, da ga slovenski listi — ne hvalijo. To pa je silno peklo g. okrajnega sodnika in na žgočo rano je nujno potreboval nekoliko — zaupnic. Občinski zastop v Marenbergu mu je bil hitro na uslugo. Ali to ni dajalo dovolj hladila skeleči rani. Tudi druge občine naj bi pritiskale na rano malo mazila v obliki zaupnice. V to pa se je ponudila izborna prilika.

Čujte, kako so jo pogodili! V soboto je bil v Marenbergu kontrolni shod, na ka-

teri so imeli priti tudi občinski predstojniki. Po kontrolnem shodu so bili ti občinski predstojniki pozvani na sodnijo, češ, da se jim tu razlože zakonite določbe o sodelovanju občinskih uradov ob sodnijskih poslih, n. pr. glede dostavljanja sodnih spisov itd. In res. Občinski predstojniki so se zbrali v sobi okrajnega sodnika in prešli od njega pouk. Potem pa sta prišla za besedo župan marenberški in župan na Muti, ter sta v navzočnosti sodnika Viscontija zbranim kmetiskim občinskim predstojnikom razlagala, kako nujno je potrebno, da sodnik Visconti dobi od njih zaupnico. Zdaj je Visconti zapustil sobo, imenovana dva vsenemška župana pa sta začela sodnemu pisarju diktirati zaupnico. Ko sta to delo dovršila, je Visconti zopet prišel v sobo in zaupnico prečital. A vsebina iste mu ni bila všeč. Zato je sam diktiral svojem pisarju novo zaupnico, in to so predstojniki, razumne, podpisali.

Kdor zna, pa zna. Ves svet seveda ne bo soglašal z mnenjem gospoda okrajnega sodnika Viscontija, da je ravno sodno poslojje najpripravnější prostor za to, da oni sami diktirajo zaupnice, s katerimi odvrčajo napade na svoje osebe radi političnega nastopanja. Maogokdo to menil, da je to zloraba uradnega dostojanstva.

— **Dekliška meščanska šola v Celju.** Dunajski uradni list javlja, da je Njeg. Vel. cesar potrdil od deželnega zbora štajerskega sklenjeni načrt zakona, s katerim se ustanovi v Celju nemška deklška meščanska šola.

Razne vesti.

Millionska defraudacija v posojilnici sv. Vavla. Smešno je prizadevanje nekaterih listov, ki bi hoteli glede velikanske defraudacije, ki se je dogodila v velikem denarnem zavodu sv. Vavla, vzbuditi domnevanje, kakor da bi bil kdo v kaki obskurni vaški posojilnici ponesrečil kakih deset kron. Nič se ni zgodilo, malenkost, le nekaj uradnikov je izmaknilo nekaj milijončkov, vodstvo pa da je na tem popolnoma nedolžno! Predsednik zavoda pa je menda le tako za kratek čas šel v zapor. To prav nič ne moti dotične liste, da vse kaže na to, da je bil predsednik Drozd v tesni zvezi z onimi uradniki, ki so imeli posla z izmikanjem milijončkov. Za sedaj ni smeti še kriviti nikogar, ker morda preiskava dokaže celo, da so vsi členi vodstva, uštevši predsednika monsignora Drozda, popolnoma nedolžni.

Ali tudi v tem slučaju bo imelo vodstvo veliko na vesti.

Nad dvajset let se je v tej posojilnici kradlo in defraudacije so se dvignile na višino milijonov. Čemu je bilo vodstvo? Kaj je delalo vodstvo? Ali so bili členi vodstva voljeni samo za to, da so dobivali mastne plače? V tej zadevi je le troje mogoče: ali je bilo vodstvo popolnoma nezmožno, da ni moglo priti na sled sleparijam; ali je bilo povsem indolentno, da se ni brigalo za to, da bi nadziralo poslovanje; ali pa je bilo skokivo!!!

Trgovina z ženskami. O tej sramotni trgovini prinaša »Frankfurter Zeitung« nekoliko zanimivih podatkov:

Tu gre za dovršeno, organizovano trgovino, ki ima svoje urade, svoje cenike itd. »Roba« ima razne cene. Zdi se pa, da so židovska dekleta najdražja in da se najbolj »razpečavajo«. V Rusijo, kjer je emigracija židov zabranjena, prihaja največ takih židov, ker so agentje te trgovine našli v Hamburgu dukovnika, ki jih krsti. Italija je dežela tranzita; iz Genove odpotuje teh žrtev do 1200 na leto v Afriko. Dogaja se čisto, da nesramni agentje trgovine zavajajo dekleta, ki potujejo v južno Ameriko k svojim rodbinam in jih izkrenejo v drugih pristaniščih. Baronica Montenach v Buenos Ayres — ki stoji na čelu gibanju proti tej trgovini — je govorila z več nego 2200 takih nesrečnic, ki so bile vse Italijanke. »Vossische Zeitung« hvali predsednika francoske republike, ker si isti prizadeva z energično inicijativo, da bi se prišlo tej trgovini v ožem. Rečeni list je mnenja, da se v lastim posreči to, ker so poznani toliko agentje, kolikor sredstva in viri, iz katerih isti dobivajo kapitale, ter pozivlja vlasti naj se zjedinijo za skupno akcijo. »Kölnische Zeitung« pa ne sodi tako optimistično, ker meni, da Amerika, ki je najbolj okužena po tej trgovini duš, ni bila zastopana na nedavni parizki konferenci, ki se je bavila s tem usodnim vprašanjem.

Markiz Paolucci, tajnik italijanskega poslanstva v Parizu, je napisal v »Novi Antologiji« dva dolga članka, v katerih obžaluje, da vlade ne obelodanjajo, kar vedo o tej trgovini, ter pravi, da so one odgovorne za to, da se to zlo širi.

Brzjavna poročila.

Koerberjevi temeljni načrti za uravnavo jezikovnega vprašanja na Češkem in Moravskem.

DUNAJ 14 (P.) Ministerski predsednik dr. Koerber je predložil danes zastopnikom strank svoja temeljna načela za uravnavo jezikovnega vprašanja na Češkem in Moravskem. Poglavitne točke so:

Kraljevina Češka se razdeli v tri dele: v češki, nemški in mešani del. V vseh teh treh delih, toraj na vsem Češkem, rabil se bo nemški jezik v dosedanjem obsegu v vsem občevarstvu z vojaškimi oblastmi in v oblastmi izven dežele. Nadalje tudi v notranjem poslovanju političnih oblasti v vseh opravilih in spisih, ki se tičejo vojaških stvari v spisih, ki se imajo predložiti centralnim oblastim; v spisih, tičejo se državno političnih stvari; o sestavljanju kvalifikacijskih tabel državnih uslužbencev. Nemški jezik ostane v rabi v knjigovodstvu vseh deželnih blagajn in uradov, v prometnih stvarih v notranjem poslovanju poštne in brzjavne službe in v mesebojnem prometu med tozadevnimi uradi, ako so ti uradi neposredno podrejeni centralnemu vodstvu. Ta določba naj se tudi po možnosti razširi na več neerarične poštne urate. V vseh teh slučajih bi torej še naprej ostalo neomejeno vladarstvo nemškega jezika. Precej obširna so potem določila glede rabe obeh deželnih jezikov v vseh drugih slučajih, ki se pa na kratko dajo označiti s tem, da bi v češkem delu v notranjem in zunanjem poslovanju uradov govoril češki jezik, v nemškem delu nemški, v mešnem delu pa bi bila oba jednokopravna.

Kar se tiče Moravske se dr. Koerberjeva temeljna načela znatno razlikujejo od temeljnih načel glede ureditve jezikovnega (Dalje na IV. strani.)

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarске zadruga v Gorici (Solkan)

vpisane zadruga z omejenim poroštvom

prej Anton Černigoi

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)

št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, moderni sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačen.

Proti

kašlju, grlobolu, hripavosti, kataru, upadanju glasu. itd. itd.

zahtevajte vedno

Prendinijeve pastilje.

Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.

Dobivajo se v skatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.

Skatljica stane 60 stotink.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

TOVARNA: Via Tessa, vogal Via Limitanea

ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (solsko poslopje) In Via Riborgo št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor tapetarij, srecal in stik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI ČRNIK ZASTONI IN FRANKO Predmeti postavijo se na parobrod ali železnico franco.

uprašanja na Češkem. Nemškemu jeziku bi bile seveda tudi na Moravskem zagotovljene iste splošne predprave, kakor na Češkem poleg tega pa bi užival nemški jezik na Moravskem še mnogo drugih predprav.

Češki jezik bi užival nekaj pravice le v vnanjem poslovanju s češkimi strankami in v notranjem poslovanju le v toliko, kolikor bi bilo to poslovanje v zvezi s prvim.

Kar se tiče jezikovnega znanja uradnikov morali bi vsi uradniki v samočeških in samonemških delih Češke popolnoma poznati odgovarjajoči jezik, v mešanem delu pa bi moralo biti med uradništvom dovoljno zastopano znanje obeh jezikov. Kar se tiče jezikovnega znanja uradnikov na Moravskem pa bi moralo isto odgovarjati »faktičnim potrebam«.

DUNAJ 14. (B) »Slav. Correspondenz« javlja, da je ministerki predsednik dr. Koerber izročil češkimi zaupnim možem jezikovna temeljna načela, pridodavši, da je njegova želja, da se na podlagi teh načel lotijo uravnave jezikovnih načel na Češkem in Moravskem. Poslanec dr. Pacak je odgovoril, da češki kmalu prouče elaborat in dajo odgovor. S tem je bila konferenca zaključena. Češki odposlanci so se sešli na to na skupno posvetovanje.

Burski generali v Parizu.

PARIZ 13. (B.) Zvečer so se burski generali podali na banket, prirejen njim na čast. Voz, v katerem so se vozili, so spremljali municipalni gardisti. Množice so jih navdušeno pozdravljale po vsem potu. Na banketu se je general Batka zahvalil na presrečnem vsprejemu ter je izjavil svoje mnenje, da južno Afriko morajo le Jugoslovanci dobro upravljati. Zaključil je z besedami: »Vrčite nam dobro računo vrv in mi jo bomo znali uporabiti.« General Dwt je izjavil, da namen njih potovanja je izključno gospodarski.

Ob zaključku obeda so izročili generalom spominsko kolajno, katere ena stran kaže podobno Krügerjevo, drugo druga stran pa stavlja žensko podobo, ki razprostrta svoje roke nad republikama, unesrečenima po vojni. Ko so si vračali v hotel, jim je množica zopet prirejala ovsejje.

PARIZ 14. (B) Pogovor med burskimi generali in ministerkim predsednikom Combesom je bil le kratki. Generali so izjavili, da so ganjeni po velikodušju, s katerim je pripomogla Francija, da se ublaži trpljenje njihovih vojakov valed voje. Smatrali so za svojo dolžnost, da so prišli v Pariz in izrekli francoski vladi svojo zahvalo.

Zaloga šivalnih strojev za domačo rabo in obrtnike.

5 letno jamstvo

Mehanik-specialist za popraviljanje strojev vseh vrst

RUDOLF RÖTTL

TRST. — Piazza S. Caterina št. 2. — TRST.

M. Aite

trgovina z manifakturnim blagom

ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 8
s podružnico ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 5.

si dovoljuje obvestiti slavno občinstvo in cenj. odjemalce, da je jako pomnožila svojo zalogo kakor tudi povečala prostore s tem, da je ustanovila zgoraj omenjeno podružnico zato, da more v polni meri zadostiti vsem zahtevam cenj. odjemalcem.

V obeh prodajalnicah vobiva se razno blago najboljše kakovosti in najmodernejše iz prvih tovarn, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovrtnike, ovrtnice, tu je velikanski izbor platnenega in bombažnega blaga, prtov in pitčkov ter vsake vrste perila, bodi od bombaža, ali platna. Pletenine, svilene raznovrstni okraski za šivilje in knjičarke. Velikanski izbor snovij za narodne zastave in trakov za društvene znake.

Sprejema naročbe na moške obleke po meri, katere izvrši najtočneje in najatanjeje po cenah, da se ni bati konkurence.

Poskušati, za se prepričati!

Mihael Zeppar

v Trstu, ulica San Giovanni št. 12

ima zalogo pečij od majolike v velikem izboru, rana novost, bodisi glede risarij ali barv. Snov sestaja od same stanovitve zemlje. Izključna zaloga za Trst, Primorje in Dalmacijo slavnoznane in odlikovane tovarne za peči Bratov Schütz v Blanskem (Morava) ustanovljena 1848. Pri teh pečij se prihrani 50% na kurjavi. Lastna tovarna štedilnih pečij iz železa ali udelanih z majoliko. Izvršitev po meri in nizkih cenah.

ANNINGER & C.o

OROŽJE, MUNICIJE.
PREDMETI ZA LOV IN DVOBOJEVANJE.

ZALOGA VŽIGALNE VRVICE ZA MINE.

TRST. — Via S. Nicolò št. 7. — TRST.

Na zahtevanje se pošilja cenik brezplačno in poštne prosto.

MNOŽINA ZAHVAL JE VSAKOMUR NA UPOGLED.

POMADA od LILJANA.

Brez olja in masti! Ne napravi samo vsako lice nežno in pomlajeno, nego tudi belo in brez peg. Solnečne pege odpravi vsak z uporabo iste. Cena 3 lonč. gl. 1-50.

ANTIRHEUNIN-MAZILLO

proti trganju in zbadanju v rokah. Cena 1 lončič 1 gl. 50 nvč. 2 lončiča 2 gl. 4 lončiči gl. 3-20

ŽIVOTNI BALZAM „SALVATOR“

On čisti kri, ker je najboljša domača zdravila za notranje in zunanje bolezni, odstranjuje nečiste soko ter s tem daljša človeško življenje. On ravni vse mogoče in stare rane, kakor tudi vse druge bolezni ki so označene v navodilu pridejanem vsakemu lončiču.

Cena omota 12 steklenič 2 gl. 50 novč., 24 steklenič 4 gl. 50 novč., — 48 steklenič 8 gl. s poštno ako se denar naprej pošlje lokarni.

Prof. Dr. Concilije **„SALVATOR“** naj se pošiljajo na glavno skladišče

INJECTIO VEGETABILE v Varaždinu (Hrvatsko) **FR. RIEDLA**

CAPSULE VEGETABILE leka-na k „SALVATORJU“ **VARAŽDIN (Hrvatsko)**

NAJBOLJŠE DOMAČE ZDRAVILO.

Henrik Preuer

Trst, Via Nuova št. 18.

Tovarna pohištva od bambusa, fušpana in vrbja.

Popolne oprave, najbolj pripravne za darove kakor: stolice, naslanjači, etažere, mizice, španske stene za peči ali proti prepihu itd. itd.

Najzmernejše cene.

„K sv. Antonu Padovanskemu“
(AL SANTO DI PADOVA)

Prva prodajalnica cerkvenih oprav in nabožnih predmetov

Anton G. Vogrič

Via Mula vecchia št. 2. (zadej municipalne palače.)

Velik in menjši se izbor mašnih pisčev, pluvijalov, štel, kap, kolarjev, kandlabrov, lamp, svetilk razpel, palov, nab žnih kipov, oleografij, liturg čah in molitvenih knjig, vencev, kolon, vsakovrstnih podob, nabožnih razglednic za vsak čas pripravihi.

Zaloga sveč od pristnega čebelnega voska I. in II. sestave ter vseh drugih predmetov.

Vse po najzmernejših cenah.

Prečastitim cerkvenim upravam se dovoljujejo posebno znižane cene.

Sprejemajo se vse v to stroko spadajoče poprave.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Svilene plinove MREŽICE!! „ROYAL“

dajajo najbolj bleščečo luč in so neverjetne solidnosti po 35 in po 50 nvč.

Cilindri, tulipani, klobuki za svetilke itd.

Naročbe.

PODJETJE ZA NEPEGORLJIVE LUČI

P. ROZZO, ul. S. Antonio 5.

A. BUCHBINDER

TRST. — ulica Riborgo št. 27. — TRST.

Raznovrstna zaloga ogledal in okvirjev tapetarij vseh vrst, ročnih kovčkov in velikih kovčkov vseh vrst po načrtih železnic. Naročbe sprejema za kompletne sobe toli v mestu koli za odpošiljanje po železnici ali morju.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8. od 9-11 in od 2-4.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navađenega in najfinejšega. — Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovs, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko.

Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško, Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega društva na življenje in rente

GLOBUS

centralno ravnateljstvo na Dunaju
1. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavica 2.000.000 K, ustanovljena od dunajskega bančnega društva in bavarske hipotekarne in menične banke v Monakovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim premijam. Specijalno zavarovanje otrok brez zdravniškega ogleda, izplačavi v slučajni žinitve ali prehoda v vojake zavarovani znesek proti malemu odbitku pred pretekom zavarovalne dobe.

Glavni zastop v Trstu, Corso št. 7. Telefon 469.

Prodajalnica izgotovljenih oblek

„Alla città di Trieste“

trdrke

EDVARD KALASCH

Via Torrente št. 34

nasproti giedališču „Armonia“ s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izbor boljših in navadnih snovij.

VELIK IZBOR izgotovljenih hlač za delavce kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

Anton Skerl

mehanik

Piazza delle Legna 10. (hiša Caccia).

Gramofoni, fonografi, plošče in cilindri za godbo v velikem izboru.

Internacionalna godba in petje. Vse po cenah, da se ni bati konkurence.

Specijaliteta: Priprave za točenje piva. NB. V olajšanje nakupovanja se prodajo vsi predmeti tudi na mesečne obroke.

Spšostovane slovenske gospodinje. Zahtevajte pri svojih trgovcih

novi

Ciril-Methodijevo

cikorijo.